ДОДАТОК до „БУКОВИНИ“.

РУСКА РАДА

НАРОДНА ҐАЗЕТА

Виходить що тижня в пятницю	Адрес Редакциї: „РУСКА РАДА“ в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.	Коштує річно 4 корони.

Ч. 16. Чернівці, дня 16. (29.) цьвітня 1904. Рік VII.

Братя селяни!

Шануй себе а пошанують тебе й другі — говорять люди і правду говорять. Так само і цїлий нарід, який хоче, аби его шанували другі народи у сьвітї, мусить цїнити і поважати своїх заслужених мужів. Они своїм таланом і трудом здвигають величаву будівлю народної слави, якою величає ся весь нарід перед цїлим сьвітом.

Одним із таких мужів є для нашого народу наш слявний музик-композитор

Микола Лисенко.

Як великі заслуги поклав Микола Лисенко около нашого народа, показуючи перед цїлим сьвітом красу его народної піснї, про се вже писало ся у нашій часописи тогідь, тож проте вже вождий знає.

Отому то 35.-лїтний ювилей Лисенкової творчости став сьвятом усего руского народу. Поклонила ся ему вже й Галичина і Україна, а тепер робить се й наша зелена Буковина, як вже впрочім і того року гостила Вп. Ювилята на своїй земли.

ЛИСЕНКОВЕ СЬВЯТО

відбуде ся сеї пятницї дня 6. мая в день св. Юрія, щоби ізза сьвяточної днини міг на той час прибути до Чернівцїв кождий Русин, в якого серци ще не погасла послїдна іскра паріотизму і якому ходить о те, щоб сьвято Буковинскої Руси випало як найвеличавійше, а треба знати що на те сьвято прбуде із далекого Київа і сам ювилят. Сьвято розпічне точно о 11 год. рано

I.

Людовий концерт,

на якім перші зложуть поклін М. Лисенкови наші селяни і міщани.

Концерт сей відбуде ся в сали „Музичного товариства“ при ул. Парохіяльній, з отсею програмою:

1. Сьвяточна Промова, виголосить проф. А. Клим.
2. *Лисенко*: „Молитва“ хор жіночий в супроводї власної орхестри тов. „Руский міщаньский хор“.
3. *Лисенко*: „Коло млина, коло броду...“ хор мішаний.
4. *Лисенко*: „Козаченько, куди йдеш“ хор мішаний.
5. *Ф. Колесса*: „Ой летїла зазуленька“ хор мішаний.
6. *Лисенко*: „Верховино„ — хор мішаний.

Хором і музикою управляє п. Мирон Гундич.

Цїни місць на людовий концерт дуже низькі: місця сидячі будуть коштувати 1 кор., а стоячі лише 30 сотиків.

О годинї пів до 5 попол. розпічне ся знов у тій самій сали

II.

Великий концерт,

який устроює „Буковиньский Боян“ з співудїлом „Боянів“ із Галичини — головно для інтелїґенциї.

Тож збирайте ся в дорогу! В сей великий день маємо всї зібрати ся в Чернівцях, як одна родина. Недостачию часу нїхто не може виправдувати ся, бо в день сьвяточний нїякої роботи не робить ся. Нема що й жалувати заходу, бо такого сьвята, як буде в пятницю, вже не швидко прийде ся видїти. Для тих громадян-патріотів, що знають свої народні обовязки, буде байдужним і те, чи в день, в який будуть вибирати ся до Чернівцїв буде гарна погода чи слота.

А просимо прибувати вже рано, бо людовий концерт розпічне ся точно о годинї 11. пер. пол., тож хто спізнить ся, буде сам собі винен!

Братя! Прибувайте рішучо в пятницю рано, дня 6. мая (на св. Юрія) до Чернівців із цїлої нашої зеленої Буковини, щоб почути й побачити не мало цїкавих річий та звеличати се наше всенародне сьвято і віддати пошану тому, що звеличав мужицку музику і пісню.

Прибувайте всї, як один муж!

„Хлїбороб“.

Без науки не мож нинї в сьвітї дати собі яку не будь раду. Науки треба і до господарства, до хлїборобства. Таж кождий господар вчив ся господарки від свого батька, але той також лиш знав тото, що навчив ся від свого батька тай що сам спрактикував. А чиж не лїпше то вчити ся господарки від усїх добрих господарів? А від усїх господарів мож учити ся лише з книжки та часописи, бо тут буде зараз написано, як який господар найде лїпший спосіб до оброблюваня рілї і хову худоби; у часописи буде виказано, як мож із малого кусника землї при приноровленю нових способів, які найшла господарска наука, витягати видатнїйший хосен. Такі господарскі часописи мають усї просьвічені народи і тому як раз, що они вчуть ся господарки, живуть у лїпших достатках, як ми. Тепер же і ми будемо мати таку часопись, а нею буде „Хлїбороб“, якого два числа уже вийшли. Видає его буковиньска Рада культури краєвої, яка запопадливо дбає про те, аби всї буковиньскі мужики стали красше господарювати як тепер, а редаґує еї найбільший приятель і заступник нашого селяньства проф. Др. Смаль-Стоцкий. Про що буде писати „Хлїбороб“, те є виложене докладно в 1 ч. тої часописи. Тут лиш коротенько скажемо, що він буде писати про всї улїпшеня в господарстві а також подавати ме всї оповіщеня Ради культури краєвої. Се є дуже важне, бо Рада культури краєвої запомагає селян при закупнї машин і насінь господарских дає радо худобу на розплід і т. д., але по то все треба зголосити ся і то в час. Отже, коли наші селяни будуть пильно читати „Хлїбороб“,

---

Володимир Степняк.

Андрій Рівчаченко.

(Оповіданє із російскої України.)

II.

За півтора року, весною, з того самого лїса де щез віз Андрія, вийшов якийсь чоловік і перехрестивши ся на церкву, що стояла у віддаленю, став любувати ся відкритою чудовою картиною... То був Андрій. Хто бачив его, як він ішов у салдати, той навряд чи пізнав би его тепер. Блїде лице обросло густою русою бородою, на нїм був салдацкий кафтан, за плечима висїв мішок, права нога була відрізана, мало-мало не до колїна і замість неї була деревляна, а на его грудях блищав білий хрест. Довго став він мов завороженний, придивляючи ся рідному селови з сльозами на очах і тихо казав: „Ось ти моя рідна краïно, знов після довгого блуканя по чужинї я вернув ся до тебе, знов я бачу твої ниви твої хатки і церкву Божу. Мамо, тату, Оксано, як то ви привитаєте свого Андрія; чи думали ви, чи гадали, що ваш любий Андрій верне ся до вас калїкою? Сидите ви мабуть мамо тепер біля віконця, утираючи сльози і думаєте: „де то тепер мій Андрій?“, а я недалеко! Ось я мамо, не плачте!“ скрикнув він. Далї утерши полою сльози подумав: „треба швидко

то зараз довідають ся, яку то поміч Рада культури краєвої для них приготовила тай загодї по ту поміч зголосившись, із неї скористають.

Оттак то наші селяни можуть мати із „Хлїбороба“ користь на десятки корон, коли вже не говорити про те, кілько варта сама наука господарства. Проте кождий наш господар, який бажає собі і своїм дїтям добра повинен собі предплачувати „Хлїбороба“, який коштує на рік 4 кор., а для членів хлїборобских товариств повітових, та кас райфайзеньских, лише дві корони. Передплату посилайте до Адмінїстрациї „Хлїбороба“ ул. Петровича ч. 2, а всї письма до его редакцї, ул. Новий сьвіт ч. 37. На кінци додамо ще, що від тепер не будемо вже в „Рускій Радї“ писати нїчо із господарства, бо на того є вже окрема часопись — „Хлїбороб“.

Козацкі полки на Українї.

В попереднім числї подали ми опис ладу, який завели між собою козаки на Сїчи. Але не всї козаки були на Запорожу, багато їх жило розкинених по цїлій Українї в полках. Отже тепер подаємо устрій, який витворив ся між тими козаками, що з'орґанїзовані були в полки.

Число полків не завсїгди було однакове. За польского уряду було їх звичайно 6; часами тілько утворював ся ще семий або й осьмий. Але польскому урядови таке збільшенє було не на руку і тому ті додаткові полки при першій-ліпшій нагодї касовано. В пізнїйших часах полків намножило ся далеко більше; підчас повстаня Хмельницкого було їх 20, нераз до 30, але деякі з них знова зникали. Нарештї установлено постійне число 20 полків. З того 10 було на правім березї Днїпра отже на правобережній, а 10 на лївім березї або на лївобережній Українї. Кождий полк мав свою осібну назву. Ішла она звичайно від териториї або від того міста, яке полк занимав. Були проте полки: чигриньский, черкаский, корсуньский, канівский та иньші на правобережній Українї, а переяславский, нїженьский, київский і т. д. на лївобережній.

Над усїма полками найстарший був „гетьман війска Запорожского“, котрого вибирала рада козацка. З кого складала ся та рада, на якій рішали ся найважнїйші справи, ми не знаємо. Бували ради троякі: Одна рада старшин збирала ся із усеї старшини, починаючи з сотників. Ся рада обирала гетьмана, потім проголошувала вибір козакам, які мусїли сей вибір приймити. Иньшим разом обирала гетьмана рада козацка, на яку збирали ся всї, що належали до козацкого стану. Нарештї була ще т. зв. чорна рада, на яку приходили в дуже великім числї люди усяких станів — і козаки і міщани і мужики.

йти, порадувати старих, порадувати Оксану“, і шкандибаючи на деревяній нозї, пішов Андрій хутко до села... Чим ближче підходив тим дуже і дуже било ся его серце, він хотів, щоб єму виросли на той час крила, щоб швидче долетїти. Ось і село... Був празник. Дїти грали ся на дорозї у пісочку, старі сидїли на приспах по під хатами і гріли ся на сонечку, а молоді гуляли над річкою, під вербами а иноді голосно висьпівували. Андрій увійшов до села. Тут побачив его старий Панько, який був хрещеним батьком Андрія, а его хата була як раз на кінци села. — Панько став єму придивляти ся; як-же Андрій підійшов близше і здоровлючи ся спитав: „чи не пізнали хрещеного сина?“ Панько кинув ся єму на шию і плачучи приговорював: „Любий мій, любий Андрію, невже се ти?... Боже мій Боже, у який час я тебе стрічаю!“... Вийшла і стара Настя а пізнавши Андрія кинула ся також его обнимати: „Так ти живий серце моє“ казала вона цїлуючи Андрія. Поздоровкавши ся, повели вони его у хату тай почали розпитувати, яким побугом так швидко від салдацкої служби увільнив ся. Андрій розповів коротко, що він був ранений у баталїї, що єму у лазаретї відрізали ногу і так, як він тепер нїкуди не здатний, то его і пустили до дому; от він і прийшов назад.

— А ми по тобі вже й панахиду служили — сказав Панько.

Жадна з тих трох рад не мала установленого терміну; кожда збирала ся на потребу або на змову і кожда з них мала однакову силу. Обравши гетьмана звертала ся рада до уряду о потверджене вибору. До половини XVII. ст. гетьмана затверджував польский уряд, зглядно король, посилаючи єму бунчук, булаву, хоругов і літаври. Після Хмельницкого затверджував вже гетьмана уряд российский, який, так само як і польский, посилав гетьманови єго відзнаки.

Так вибраний і затверджений гетьман був зверхником над війском, судиєю і управителем (адміністратором) краю. Сама назва „гетьман війска Запорожского“ показує, що гетьман був в першій мірі головним вождом війска. Свої накази щодо заряду краєм висловлював гетьман в письмах званих универзалами, які видавала гетьманьска канцелярия з підписом гетьмана і войсковою печаткою, на котрій був виритий на зеленім тлї козак з стрільбою на плечах. До гетьмана належало також право роздавати землї і збирати податки. Гетьман, як і уся козацка старшина, не побирав пенсиї, але мав назначені маєтности землї. Такими маєтностями на правобережній Українї було староство чигириньске і місточко Обухів з околицею; в лївобережній Українї був Гадяч з округом і велика волость (громада) шептаківска.

Гетьмана окружало доста велике число урядників т. зв. ґенеральна старшина. Першим по гетьманї був ґенеральний обозний, котрого можна би порівнати з нинїшним найстаршим енералом т. є. шефом штабу. Другим з ряду був ґенеральний писар, начальник ґенеральної канцеляриї; нераз через єго руки переходили всї найважнїйші державні акти. За писарем ідуть ґенеральні судиї, яких було вже двох. Они становили найвисшу судову інстанцию і проти їх рішеня не було відклику. Далї в склад ґенеральної старшини входили ґенеральні осаули, які не мали близше означених чинностий, а були нїби головними урядниками, котрим гетьман давав свої порученя. Ще були два урядники, що мали право засїдати в ґенеральній радї, а се — ґенеральний хорунжий і ґенеральний бунчучний. Оба сї уряди були лиш церемонїяльні: хорунжий носив військову хоругов, а бунчучний гетьманьский бунчук*).

Козацке військо, як вже було сказано, складало ся з полків. Не треба думати, що козацкий полк виглядав так само як нинїшний, що се було приміром 1000 людий таких жовнїрів як тепер. Тодїшний полк се був радше округ, нїби наше староство, в якім жили люди військові і не військові. На чолї полку стояв полковник, а дов-

*) Бунчук був се довгий дручок, до котрого привязувано кілька кіньских хвостів.

— Та що ви тату, Господь з вами.

— Що-ж, коли до нас прийшов у село лист, що тебе вбито.

— Не знаю я нї про який лист, то може писар пошуткував, бо я знаю, він при менї часто дурив не одну дївчину, що буцїм то їй милий прислав лист.

— Чи вже писар, чи нї, а тепер я й сам бачу, що се був жарт, тільки Боже правий, який він гріх узяв на свою душу.

— А що хиба? — неспокійно спитав Андрій.

— А то що, краще було-б сину менї вмерти, нїж оттаке лихо бачити.

— Бога ради кажіть же що таке? — швидко заговорив Андрій — може дома що лучило ся?

— Лучило ся велике, велике нещастє.

Андрій почув, як у него серце похолонуло, він не сьміло запитав: „може з батьком що?“

— Нема єго... та і нїкого нема, — тихо сказав Панько. Сьвіт потемнїв у очах Андрія, він ухопив ся за стіл, щоб не упасти і сїв на лаву; він чув, як у него в серединї щось дуже-дуже занило і відірвалось, а старий Панько кріз слези почав єму розсказувати свою гірку звістку і кожде єго слово різало Андрія ножем по серцю.

— Дуже побивали ся за тобою твої старі, як ти поїхав від нас, а ще дужче побивалась Оксана. Батько твій не раз заходючи до мене, казав менї: „помяни

кола него, так як при гетьмані, громадила ся полкова старшина, трохи, правда менша числом, але так само уладжена. Ся полкова старшина складала ся: з полкового обозного, писаря, судиї, осаула та хорунжого.

Кождий полк ділив ся на сотнї. Деякі сотнї могли виставити по кілька тисяч козаків. Полки мали звичайно 10—12 сотень, часами більше, нераз до 24. В сотни був старшиною, сотник а побіч него ґрупувала ся сотенна старшина, так само уладжена як ґенеральна або полкова, отже сотенний писар, сотенний осаул і т. д. Поодинокими селами сотнї управляли осібні урядники — курінні атамани.

Дописи.

Із Кучурова.

Весняні загальні збори Рускої народн. Каси для громади Кучурів-великий.

В недїлю 3. цьвітня н. ст. 1904 відбули ся загальні збори згаданої каси. Начальник каси п. Бришук по отвореню зборів представив делеґата Селяньскої Каси пана Л. Когута з Черновець і надуч. п. І. Ілюка з Кичери. Прочитавши дневний порядок і покликавши на свого заступника М. Суховерского а на писаря п. І. Ілюка запросив о вибір одного члена на сьвідка до підпису протоколу. Збори вибрали ним Леонт. Цїкаляка.

Приступаючи до 1. точки дневного порядку завізвав начальник касиера п. Н. Топущака до прочитаня рахунків за минувший рік. п. Н. Топущак прочитав їх подрібно і зрозуміло заохочуючи притім членів і нечленів до витревалости і працї над загальним добром мужиків, згадав также, що всї відстрашаючі бесїди, ворогів які плели вороги про засноване каси, і. т. и. не здійснили ся; противно каса розвиває ся досить гарно, бо має понад 200 членів а рахунок оборотів виносить 51.110·8 К. На внесенє п. Порембского подякували збори старшинї за еї успішну дїяльність. Потім слїдував вибір одного члена до старшини і одного члена до ради надзорчої. На внесенє п. Н. Топущака вибрано до старшини п. Т. Порембского а до ради надзорчої Ілю Зиґрюка. Опісля вильосовано 8 членів, почім їх вибрано на ново. Дальше ухвалено, щоби дати власть старшинї в разї потреби жичити до 60.000 К., а дивіденди від паїв дарувати на читальню на закупно ґазет і книжок. Платню для касиера призначено річно 200 К.

По вичерпаню дневного порядку забрав слово п. Топущак і згадав про добродїя стоваришень як в загалї добродїя мужиків нашого цїсаря. На его честь кликнули зібрані 3 кратно „многая лїта“ а потім відсьпівали гимн народний. При кінци сказав п. Порембский, що не повинно ся забути все за тих щирих народови людий, котрі помогли нам заснувати касу, до котрих із старшини нашої каси, удають ся о пораду, а вони не лиш дуже радо порадять, але ще не раз потрудять ся, щоб придбати гроший для нашої каси. Такими щирими панами для Кучурівян є особливо п. посол Стоцкий і п. посол Пігуляк. На їх здоровє кликнули всї „многая лїта“ а потім відсьпівано „Ще не вмерла“.

Із Жадови.

Пращальний відхід, який відбув ся, сегодня в нашій громадї, з нагоди іменованя адмінїстратора нашої, парохії Всч. о. Корнилія де Барбіра заступником душпастиря в Станиславові, був змальований чудесним видом щирости, вдячности інтелїґенциї,

---

моє слово куме, я вже більше не побачу свого Андрія“, і з кождим днем він чахнув більше і більше. Було, я почну его втїшати, він і слухати нїчого не хоче... Настала весна. Зазеленїло поле, зацвили дерева, прийшов якось до твого батька писар і сказав, що буцїм то із поля борби прийшов лист. Батько попрохав писаря прочитати, той прочитав. Там було написано, що тебе вбито на війнї, що сего листа посилає твій товариш, котрого ти просив перед смертию, подати до дому звістку.

(*Конець буде.*)

членів читальнї і всїх парохіян. В 11. годинї перед полуднем зібрали ся численно члени читальнї і парохіяни в „Руским народнім домі“ і приготовили спільний обід.

О 1. годинї явив ся під проводом надучителя п. Козака і панів учителїв отець Корнило де Барбір з его милою добродійкою в Народнім домі, де члени читальнї величаво привитали їх, а пан Ґеорґій Стасюк та Іля Яровий передали їм зсердечною промовою першого, колачі та сіль, прибрані красними вінцями. По сїм почав ся спільний обід. При першім тостї спімнув пан надучитель всї заслуги панотця Барбіра для здвигненя добра церковного, морального і материяльного піднесеня громадян, а особливо дякував за его щирість і прихильність для громади за его чисто й щиро руске слово, котрим не одному слухачеви при службі Божій витискав сльози з очий. На знак великої симпатиї та співчутя відповіли грімко вистріли моздїрів і нескінчені оклики присутних (близько 3 сотнї осіб) славно! многая лїта! най жиють! — У відповідь, додав тронутий до крайности слїз отець адміністратор Барбір, що він, яко сьвященик, завше сьвідомий сповняти свою службу в рускій громадї щиро по руски і не сподївав ся сеї несподїванки, котру не забуде до смерти. При дальших тоастах виголошених селянами, спімнено окрім иньшого про великий жаль, що не малим того щастя аби отця Барбіра в сїй громадї яко пароха витати, хоть три рази вдавала ся депутация до преосьвященого Митрополита і до патронів. Спімнено також про его заслугу коло відновленя монастиря і за его даток в квотї 200 К. на ту цїль. По обідї пращались, плачучи мужчини і жінки цїлуючи їм руки і желаючи їм щасливої дороги. При їх від'їздї до двірця желїзничого, попращалась і шкільна молодїж з еї учителем релїґії і удала ся до шкільних комнат, де настала жалісна хвиля бо всї дїти з жалю плакали. Моздїри загриміли на щасливу дорогу а весь зібраний нарід відпровадив пращаних аж до желїзничого двірця, де вже багато народа їх очікувало. По хвили надїхав потяг і забрав відходячих на їх нове місце, при чім в послїдне попращались з громадянами, (яких зібралось було звиж ½ тисячі) які майже всї заплакали а з їх грудий залунали оклики: славно! многая лїта! щаслива дорога! І розійшлись засмучені люди говорячи, що не мали ще такого доброго, щирого і безсторонного дїйсного душпастиря, як той що відїхав і відай вже такого не будуть мати. — Жадова, дня 19. цьвітня 1904.

Гість.

З Чорнавки.

В нашім селї так розпаношила ся тьма, що довгі часи не можна було еї нїяк прогнати. Що вже старав ся всїма способами розігнати еї наш довголїтний надучитель п. Іваницкий — та нїчого не помагало. Люди не то що не хотїли горнути ся до сьвітла, але ще й голосно негодували проти того, що хотїв его впустити до наших голов. А в нас село бідне, поля в нас дуже не багато, зарібків нема, люди темні запродували себе тай свій маєток нелюдским лихварам, марнїли в нуждї та темнотї але все далї жили як перше і не думали навіть над тим, що ще є спосіб видобути ся з тої нашої биди. Аж прийшов до нас пан-отець К. Тарнавский. Прийшов і зачав враз із п. надуч. научувати нас, що ми темні, що нам треба вчити ся, просьвічувати ся, а до того нам треба конче заложити собі читальню. Довго ми міркували і наконець таки зважили ся. Завдяки заходам о. Тарнавского ми зробили все, що треба і назначили отворенє читальнї на недїлю 24. с. м. На отворенє зібрало ся мало що не цїле село; із дооколїшних сїл з Раранча, з Добрилівцїв прийшло багато гостий із Топорівцїв а з Чернівцїв завитав наш депутат до сойму п. др. Стоцкий, проти якого виїхали аж до границї Шировцїв пан-отець Тарнавский, п. надучитель Іваницкий і дванацять наших парубків на конях. Пан-отець повитав дорогого нам гостя на чорнавскій земли, хлопцї крикнули: „славно“ і незадовго ми побачили цїлий похід в селї. Тут на стрічу нарід стріляв з моздїрів і витав сердечно щирого свото депутата поклонами і окликами: славно, най жиє! Перед хатою, де мало відбути ся отворенє, стрінули п. Стоцкого з хлїбом-солию; п.

Стоцкий подякував за привіт, удав ся на місце зборів, а зібраний з цілого села нарід: чоловіки, жінки, парубки, дївчата і всї гостї рушили за ним. О. Тарнавский, отворяючи збори, привитав усїх гостий і парохіян, повитав ще раз з осібна др-а Стоцкого і удїлив єму слова. Др. Стоцкий говорив яких три годинї без перерви а нарід слухав і слухав. В своїй промові обяснив нам наш дорогий гість: на що нам читальнї, яку користь приносить нам просьвіта, як нам треба робити, щоби ми позбули ся біди та нужди, сказав нам між иньшим що хоч ми і маєм силу і то велику, та що з того, коли ми темнї, не знаєм єї вжити, де треба і хто не хоче тягне нас туди, де сам захоче, так як того бугая, що єму завязали очи і потягли кільце через ніс та ведуть, куди хотять. По тім казав нам, що добре було би нам мати свої каси, свої склепи і т. д. Нашому народови дуже сподобала ся наука і то так, що як п. др. Стоцкий скінчив, то до читальнї вписало ся від разу 102 членів. Др. Стоцкий пояснив ще потому статути читальнї і відтак ми вибрали собі таку старшину: О. К. Тарнавского на голову читальнї, п. надуч. Ол. Іваницкого на заступника голови, п. уч. Дм. Макогона на писаря, п. началь. Ґеорґія Шкрабу на контрольора, Митра Крецуля на касиера, Митра Малка на біблїотекаря і ще до видїлу вибрали ми Петра Чубрія і Івана Мельничука. Вкладку річну назначили ми 40 сот. а пан-отець Тарнавский дав на дохід читальнї в уживанє пів фальчі поля. Честь єму за се і велика подяка від нас громадян! На початок ми зібрали на читальню 29 кор. 70 сот. Ми засьпівали ще: „Ще не вмерла Україна“ і так закінчили ся перші загальні збори нашої читальнї. За перекускою говорив п. др. Стоцкий кілька разів, говорив о. Тарнавский, п. надуч. Ярошиньский, п. надуч. Іваницкий, писателька п-па Ярошиньска і т. д. а нарід слухав і не важив ся розходити ся. Але настав вечір, і нарід мусїв попращати ся зі своїм дорогим депутатом, обіцюючи, що нїколи не вибє собі з памяти тих дорогих слів, від яких нам стало яснїйше в голові. Ще мушу тут піднести велику заслугу пан отця Тарнавского, що так дуже дбає о наших мужиків. Дай Боже нам більше таких панотцїв, а певне стане лїпше нашому мужикови на Буковинї!

Читальник.

Війна.

Від часу гибелї Макарова российскі кораблї із Порт Артура після царского приказу не важуть ся випливати. За те дала знати про себе фльота що стоїть в другім порті Владивостоцї.

Ось японьский посол одержав від японьского консуляту в Ґензанї (вехідна Корея) вість, що два российскі торпедовцї заплили онодї до порту в Ґензанї і затопили малий японьский пароход „Ґоімару“. Опісля тоті торпедовцї відплили.

Треба ще сказати, що залога того купецкого корабля схоронила ся на беріг ще перед российскими стрілами. По відпливі рос. кораблїв укріпили японцї Ґензон так, аби не було до него доступу нї від сушї нї від моря. — На поле борби виїхав уже новий адмірал Скридлов. — На сушї є тілько новини, що Японцї перейшли вже в кількох місцях ріку Ялю, яка творила дотепер границю між обома війсками.

Всячина.

Рада державна відбуває свої засїданя ще від Великодня та там нїчо доброго для людий не радить ся, лиш ідуть сварки та крики а часом і трубленє й свисти, як се було колись ту підчас вибору делеґаций.

В Угорщинї застрайкували були всї желїзничі урядники й слуги, так що стали були всї потяги. Страйк здавлено тим, що желїзницю обслугував війсковий полк желїзничий, а до того ще покликано всїх страйкарів, які належали до війска аби нарокували до війскової служби і сповняли єї на желїзницях. Всеж таки понесла Угорщина через страйк не малі страти.

Бійка в судї. Велике збіговище зчинило ся недавно в будинку повітового

суду секциї III. у Львові, де звичайно збирає ся рано дуже багато людий, аби чистити свій „онір“ за розбиту голову або вибиті зуби. Між иншими прибули там два зарібники з Пасїк, Иосиф Ржепка і Франц Цьвйок. По скінченій розправі оба противники, видко невдоволені з засуду розпочали бійку. Вже були добре побили ся, коли вмішав ся між них Андрій Когут, муляр, також з Пасїк. Бійка в трійку тревала довшу хвилю, аж вкінци розірвали їх поліцияпти. Комісар поліциї для охолоди засудив Ржепку на 48 годин, Цьвйока на 24, а Когута на 12 годин арешту.

Старославянський звичай прогонюваня смерти затримав ся ще до нинї в одній чеській місцевости над рікою Лабою. В недїлю з полудня збирає ся там вся сїльска молодїж, привязує на високім дручку жіночу ляльку і носить єї здовж ріки. Парубок, що носить той дручок, зове ся „татом смерти“. За ним іде гурма дїтий і сьпіває відповідну пісню. Коли похід дійде до границї села „тато смерти“ скидає ляльку в ріку, випускає дручок а сам гонить за дїтворою. Жадна дитина не повинна дати ся зловити, бо в такім разї, після повірки, хату єї родичів навістять недуги і нещастя. Але й сам „тато смерти“ мусить удавати хід старого чоловіка, проте не годен зловити жадної дитини. Коли всї потомлять ся, збирають ся назад в купу, привязують на дручку зелену китицю цьвітів і викликуючи імя послїдної зарученої дївчини, вертають ся тою самою дорогою назад в село. — Сей звичай є останком старославяньского обряду, після якого наші поганьскі предки на веснї виносили з села богиню зими і смерти Морану, а вносили богиню Весну, матїр молодечого житя і пробудженя.

Роги зі зьвірят варені або парені в теплотї висше як 100 степенів мякнуть так, що можна їм надавати форму яку хто хоче. З тої прикмети користають промисловцї виробів рогових. Цїпкі кінцї рогів відтинає ся на вироби токарскі. Розмягчену трубку з рога простує робітник, розрізує єї в поздовж та розвинувши мов платок кладе під прасу доки не застигне аби не скрутила ся знова. Навіть дрібні куснї рогові зложені побіч себе, під сильною прасою злипають в одну плахту так мовби разом зросли ся. Доперва з таких рогових плахт вирізує ся відповідні кавалки на гребенї, скриночки, коробки на тютюн або табаку, ґузики ріжної величини, на окладинки до ножів, вилок та всякі иньші прибори. Підчас роботи розпарює ся знова тоті кавалки, вигинає їх під прасами, та закрашує ріжними фарбами як потрібно та вигладжує. Неодин з наших людий оглядаючи великий гребінь або гарну коробку рогову, міркує собі, що то за сотворінє мало такі широкі та гарні роги? А се якраз може була сусїдова корова.

Видане Товариство „РУСКА РАДА“. За редакцию відповідає ІВАН ЗАХАРКО

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Ів. Захарка.